vellesan

college vmbo mavo havo vwo

DYSLEXIEPROTOCOL

2026

1. Inleiding

Dit protocol beschrijft hoe we op het Vellesan College omgaan met dyslexie.

De volgende punten komen aan de orde:

- Wat is dyslexie?
- Signaleringsprocedure dyslexie
- Faciliteiten bij dyslexie
- Dyslexiebegeleiding
- Auditieve ondersteuning en gebruik laptop/tablet
- Ontheffingen
- Regelingen bij examens

2. Wat is dyslexie?

De definitie van de Stichting Dyslexie Nederland (SDN, 2008) luidt als volgt:

Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of spellen op woordniveau.

Bij dyslexie is er sprake van een hardnekkige achterstand. De technische leesvaardigheid en/of de spellingvaardigheid van de leerling is lager dan het niveau dat verwacht mag worden op grond van leeftijd en opleiding.
Het minimale technische leesniveau dat nodig is om je te handhaven in de maatschappij, komt overeen met het leesniveau dat de meeste leerlingen aan het eind van groep 6 van de basisschool bereiken. Met dit leesniveau kun je de ondertiteling van de televisie en de bewegwijzering op de autoweg bij een snelheid van 120 km per uur lezen. Bij leerlingen die dit niveau niet halen aan het einde van de basisschool, is sprake van een achterstand.
Dyslexie kan invloed hebben op de resultaten van de leerling bij alle vakken in het voortgezet onderwijs. Hoeveel last een leerling ondervindt van zijn of haar dyslexie, is per leerling verschillend.

3. Signaleringsprocedure dyslexie

Alle leerlingen in de brugklas worden bij het vak Nederlands gevolgd in taalontwikkeling. Uit het gemaakte werk van leerlingen kunnen bepaalde lees- of spellingsachterstanden naar voren komen die kenmerkend zijn voor dyslexie.
Aan het begin van het schooljaar, voor de herfstvakantie, wordt bij alle leerlingen in de eerste klas een signaleringstoets voor dyslexie afgenomen.
De resultaten van deze signaleringstoets worden geanalyseerd door de dyslexiecoaches. Daarbij wordt ook gekeken naar de informatie van de basisschool. Leerlingen die laag scoren op de signaleringstoetsen worden uitgenodigd voor een aanvullend onderzoek. Aan de screenings op school zijn voor de ouders/verzorgers geen kosten verbonden.

Wanneer zowel de signaleringstoetsen als het aanvullende onderzoek aangeven dat er bij een leerling sprake zou kunnen zijn van dyslexie dan volgt het advies voor verder extern onderzoek. Hierbij is er de mogelijkheid om op school een dyslexieonderzoek te laten doen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door een extern bureau, dat dyslexieverklaringen mag verstrekken. Dit onderzoek kan aangeboden worden tegen een gereduceerd tarief als er minstens vijf leerlingen op een dag getest worden.
Bij het dyslexieonderzoek door het externe bureau wordt er vanuit gegaan dat er gegevens beschikbaar zijn van een recent intelligentieonderzoek (NIO of WISC bijvoorbeeld). Is dat niet het geval, dan zal er ook nog een intelligentieonderzoek gedaan moeten worden. De kosten daarvan komen voor rekening van de ouders.

Soms ondervindt een leerling tijdens de schooltijd op het Vellesan College problemen die zouden kunnen wijzen op mogelijke dyslexie. De leerling wordt dan aangemeld bij de dyslexiecoach, die nader onderzoek doet bij de leerling. Waaruit dit onderzoek bestaat, hangt af van de reeds beschikbare informatie en van de problemen die de leerling ondervindt. Geeft dit nadere onderzoek aanleiding om te denken aan dyslexie, dan kunnen ook leerlingen uit hogere leerjaren meedoen met de dyslexietest door het externe bureau.

De dyslexiecoach (zie punt 5) bespreekt de uitkomst van de dyslexietest met ouders en leerling.

4. Faciliteiten bij dyslexie

Wanneer een leerling al beschikt over een dyslexieverklaring, is het belangrijk dat een kopie van deze verklaring bij inschrijving wordt verstrekt aan de school voor voortgezet onderwijs.
Leerlingen met een geldige dyslexieverklaring krijgen een dyslexiepas.
De dyslexiepas is een geplastificeerde kaart met het logo van de school, waarop aangegeven is op welke faciliteiten de leerling recht heeft.

De leerling is verplicht de dyslexiepas altijd bij zich te hebben en deze op de hoek van de tafel te leggen tijdens toetsen.

Faciliteiten die op grond van de officiële dyslexieverklaring kunnen worden toegekend, zijn:

- Extra tijd bij toetsen (maximaal 30 minuten)
    - Vmbo 20-% extra bovenop de genormeerde tijd.
    - Havo/Vwo 20% extra bovenop de genormeerde tijd.
- Overhoringen en proefwerken worden aangeboden in een duidelijke lay-out (regelafstand 1,5) en in een duidelijk lettertype (Arial 12).
- Gebruik van hulpmiddelen.
- Aangepaste beoordelingen.

Extra tijd bij toetsen geldt voor alle vakken en tot en met het eindexamen.

Het lettertype waarin toetsen aangeboden worden, komt overeen met het lettertype dat gebruikt wordt bij het centraal examen.

Bij gebruik van hulpmiddelen kan gedacht worden aan allerlei vormen van auditieve ondersteuning. Dit wordt bij punt 6, auditieve ondersteuning, nader uitgewerkt. Andere mogelijke hulpmiddelen zijn bijvoorbeeld regelkaarten of het mondeling herkansen van toetsen. Bij de Cito kijk- en luistertoetsen is er een speciale dyslexieversie voor leerlingen met dyslexie.

Gebruik van hulpmiddelen gebeurt altijd in overleg met de dyslexiecoach en wordt vastgelegd in Magister. Wanneer voor een leerling met dyslexie uitgebreidere hulpmiddelen nodig zijn, is het noodzakelijk dat dit vermeld is in het onderzoeksverslag. De ouders dienen in dat geval het volledige verslag van het dyslexieonderzoek aan school te leveren.

Wanneer inzet en werkhouding van een leerling voor een vak onvoldoende zijn, kan dit ertoe leiden dat een leerling met dyslexie bij dit vak geen gebruik kan maken van de faciliteiten.

5. Dyslexiebegeleiding

Op het Vellesan College vinden we het belangrijk dat dyslectische leerlingen op school op een goede manier om leren gaan met hun dyslexie. Om de dyslectische leerlingen daarbij te ondersteunen, zijn er dyslexiecoaches aangesteld. De dyslexiecoach is het aanspreekpunt voor leerlingen met dyslexie voor alle zaken die te maken hebben met hun dyslexie.

Elke dyslectische leerling krijgt een eigen dyslexiecoach toegewezen. Meestal zal de dyslexiecoach een docent zijn die werkt binnen de afdeling waar de leerling onderwijs volgt. Het is de bedoeling dat de dyslexiecoach de dyslectische leerlingen helpt om zoveel mogelijk zelf de problemen die ze tegenkomen op te lossen. Wanneer blijkt dat een dyslectische leerling meer hulp nodig heeft dan de hulp die de dyslexiecoach kan bieden, kan de leerling in overleg met de ondersteunings-coördinator en de coördinerend dyslexiecoach worden doorverwezen naar een externe remedial teacher waarmee de school afspraken heeft. De eventuele extra kosten komen voor rekening van de ouder/verzorger.

Elke nieuwe leerling met een dyslexieverklaring krijgt een kennismakingsgesprek met zijn of haar dyslexiecoach. Afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling kunnen er vervolgafspraken gemaakt worden.
Voor leerlingen die dezelfde dyslexiecoach hebben als vorig jaar, kan het, zeker in de bovenbouw, soms al voldoende zijn als ze weten bij welke dyslexiecoach ze terecht kunnen. We verwachten dat dyslectische leerlingen bij problemen die te maken hebben met hun dyslexie, zelf het initiatief nemen om daarmee naar de dyslexiecoach te gaan.

Wanneer ouders vragen hebben over de dyslexiebegeleiding op school, kunnen ze daarvoor contact opnemen met de ondersteuningscoördinator of coördinerend dyslexiecoach.

6. Auditieve ondersteuning en gebruik laptop/tablet

Leerlingen met dyslexie die een laag leestempo hebben of die veel moeite hebben om te onthouden wat ze lezen, kunnen gebruik maken van schoolboeken in de vorm van luisterboeken. Voor het gebruik van luisterboeken kan contact opgenomen worden met de coördinerend dyslexiecoach.. De school zorgt voor het bestellen van de luisterboeken. Luisterboeken zijn beschikbaar voor pc, laptop, tablet, mobiele telefoon en Daisyspeler.

Indien gewenst, is het gebruik van een eigen laptop op school toegestaan voor leerlingen met dyslexie. De coördinerend dyslexiecoach.zal de afspraken daarvoor op papier zetten. Deze afspraken worden ondertekend door ouders. Eventueel kan in plaats van een laptop ook een tablet gebruikt worden.

Leerlingen met dyslexie kunnen ook gebruik maken van dyslexiesoftware. Daarvoor zijn er verschillende mogelijkheden. Ouders kunnen zelf deze software aanschaffen en de leerling kan die software gebruiken op school met een eigen laptop. Daarnaast biedt het Vellesan College de mogelijkheid aan leerlingen met dyslexie om gebruik te maken van Claroread. Dit gebeurt altijd in overleg met de coördinerend dyslexiecoach. Claroread kan niet gebruikt worden op de iPad. De iPad heeft echter een eigen digitale spraakfunctie.

7. Ontheffingen

In de eerste twee leerjaren van het vmbo is Frans of Duits als tweede moderne taal verplicht. Op het Vellesan College wordt in de tweede klas van de mavo beide talen aangeboden. Wanneer een leerling met dyslexie op de mavo erg veel moeite heeft met de moderne vreemde talen, is het mogelijk om de leerling in het tweede leerjaar ontheffing te geven voor Frans of Duits. In de 3e klas mavo is voor leerlingen met dyslexie ontheffing mogelijk van de tweede moderne vreemde taal.
De vrijkomende uren moeten wel op een goede manier ingevuld worden.

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Het is niet mogelijk om hier vrijstelling voor te geven.

Leerlingen in de bovenbouw van het vwo moeten naast Engels een tweede moderne vreemde taal volgen. Voor leerlingen met dyslexie die het profiel Natuur en Techniek of Natuur en Gezondheid volgen, is het mogelijk om ontheffing te krijgen voor die tweede moderne vreemde taal. Deze ontheffing kan alleen verleend worden als ze zo slecht presteren op deze taal dat ze daardoor met die taal hun vwo-diploma naar verwachting niet zouden kunnen halen. In plaats van de tweede moderne vreemde taal kiest de leerling een ander examenvak.

Procedure aanvraag ontheffing

1. De ouders/verzorgers van de leerling dienen een schriftelijke aanvraag in voor ontheffing van een moderne vreemde taal bij de schoolleiding. In die aanvraag wordt duidelijk aangegeven waarom de leerling baat heeft bij ontheffing van de aangegeven moderne vreemde taal. Dit verzoek kan worden ondersteund door een rapport van een deskundige. Voor de aanvraag van ontheffing van de moderne vreemde taal in de bovenbouw van het vwo is een rapport van een deskundige vereist.
2. De aanvraag wordt voor advies voorgelegd aan:
    - de dyslexiecoach
    - de mentor
    - de leerjaarcoördinator
    - de taaldocenten
3. Op basis van de adviezen neemt de rector/directeur samen met de afdelingsleider een besluit over de aanvraag voor ontheffing.
4. De ouders/verzorgers ontvangen een schriftelijke bevestiging van het genomen besluit.

8. Regelingen bij examens

Voor het Centraal Examen volgt het Vellesan College de regels van het College voor Toetsen en Examens. De meest recente regels zijn te vinden in de brochure Kandidaten met een beperking op www.examenblad.nl.

Aan het begin van het examenjaar krijgen de ouders de vraag om aan te geven voor welke bijzondere regelingen voor het examen hun kind in aanmerking komt. Voor leerlingen met dyslexie is het van belang om daarbij in elk geval tijdverlenging aan te vragen.

Bij de examens BB/KB, die digitaal afgenomen worden, kan de dyslexieversie van het digitale examen aangevraagd worden. Deze dyslexieversie biedt de mogelijkheid om de tekst op het scherm voor te laten lezen.
De examens van mavo, havo en vwo worden schriftelijk afgenomen. Daarbij kan als extra faciliteit audio-ondersteuning (gesproken examentekst via computer) aangevraagd worden.